

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
3. ožujka 1954.
Izlazi tjedno
God. III. Broj 82
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Pred godišnje sastanke osnovnih organizacija Socijalističkog saveza

Nije svrha ovih nekoliko rečenica da se tek nešto kaže pred godišnje sastanke osnovnih organizacija SSRN u našem gradu. Zapravo se manje više i nema kazati nešto znatno nova, jer je o svemu tome u raznim prilikama, gotovo svakodnevno, dosta rečeno.

Posrijedi je još ozbiljniji zajednički pokušaj da se uspješnije pride poslu.

Vrijeme proteklo od Sestog kongresa SKJ i Četvrtog kongresa SSRN pružilo nam je mogućnosti da uočimo što treba i kako treba raditi.

Osnovno pitanje, kojim se nekako i suviše zaokupljamo je: sadržaj rada. S tim pitanjem treba prekinuti. Sadržaj rada je poznat. Nismo dovoljno ovladali stilom rada da bi obuhvatili sadržaj našega rada, ono što nam postavlja materijalni razvitak našega grada i razvitak odnosa u njemu.

Samoupravljanje radnog naroda u komuni kroz razne oblike naše socijalističke demokracije, od zborova birača, sastanaka osnovnih organizacija SSRN, SK i drugih društvenih organizacija do savjeta narodnog odbora i narodnog odbora kao cjeline, ne smatramo dovoljno kao osnovna poluga za rad Socijalističkog saveza. Materijalna izgradnja grada, problemi prosvjete i kulture, narodnog zdravlja i socijalnog staranja, poslovanja poduzeća, specifični komunalni problemi grada ili jednog njegovog dijela, sve su to pitanja koja treba da zaokupljaju naše osnovne organizacije. Njihovi članovi su ljudi iz poduzeća, ustanova, domaćice i majke koje odgajaju djecu, koje su dnevno u dodiru sa trgovačkom mrežom, ustanovama, i t. d. Oni aktivno sudjeluju u životu i imaju prilike svaki dan da prate njegov tok. Na sva ta pitanja treba usmjeriti pažnju naših članova SSRN, da budu raspravljana u osnovnim organizacijama, u štampi i drugdje, javno. Ta pitanja treba promatrati u vezi s čitavim našim socijalističkim razvojem. Samo tako SSRN može u potpunosti postati »općenarodni stalno zasjedajući parlament«.

U tome je smisao i sadržaj politike. Nije politika nešto što je različito od tih pitanja, nešto što pripada užem krugu. Raspravljajući o tim pitanjima i

pomažući komuni (u stvari i sebi) da budu riješena, jasno će se otkrivati tko je bolji a tko lošiji, tko je prijatelj a tko nije. Politička borba protiv reakcije ne može se odvajati od one opće borbe za socijalistički razvitak naše komune i čitave zemlje. Ta borba je jedna i jedinstvena.

U našoj gradskoj organizaciji SSRN nema nekih ozbiljnih organizacionih problema koji bi bili prepreka da tako radimo. Neka pitanja, što će biti spomenuta nisu formalno — organizaciona, već pitanja rada, konkretnog djelovanja. Tako se zna da odbori osnovnih organizacija ne djeluju kao kolektivni organi. Ima odbornika koji rijetko kada (poneki čak i nikada) dolaze na sastanke odbora ili osnovne organizacije. Teret rada pada uglavnom na predsjednika ili tajnika ili oboje zajedno. Uvriježava se loš običaj da pojedinci izbjegavaju dužnosti. Posljedica je toga da se u nekim osnovnim organizacijama već godinama biraju isti ljudi za predsjednika ili tajnika, da godinama isti članovi sakupljaju članarinu. Naravno nema ništa negativna u tome ako se po koju godinu uzastopce bira isti drugi ili drugarica za predjednika ili tajnika. Negativnost se ispoljava onda, kada se to ne radi iz principijelnih razloga, zato jer je taj drugi ili drugarica izuzetno dobar politički radnik, već zato da bi drugi odbacili od sebe mogućnost da preuzmu neku dužnost u osnovnoj organizaciji. Među takvima, »komodnima«, ima nažalost i poneki član K.

I o tim pitanjima treba govoriti na ovogodišnjim sastancima. Ta su pitanja mnogima poznata. Samo ih treba politički, bez nerve i štete postaviti i razjasniti do kraja.

Ako se bude imalo stalno pred očima što i kako treba da radi osnovna organizacija i njen odbor, i ako se bude tako zaista i radilo, onda će otpasti suvišni razgovori o sadržaju rada, a sam rad će dnevno upućivati na to gdje što ne valja i što treba učiniti da se stil našega rada saobrazuje sa tim konkretnim potrebama, da SSRN bude stvarno djelotvorna tribina misli i akcije u rješavanju problema samoupravljanja a time i razvijanja socijalističkih odnosa.

P. P.

UOČI IZBORA ZA RADNIČKE SAVJETE

Pripreme su u punom toku

Kako saznajemo u svim našim poduzećima na području grada i kotara u punom su toku pripreme za izbore radničkih savjeta. U nekim poduzećima kao na pr. u Tvornici elektroda i ferolegura i Tvornici aluminijske u Lozovcu te pripreme se nalaze u završnoj fazi.

Naročito je zapažena živost u sindikalnim organizacijama, koje organiziraju brojne sastanke na kojima se članovima radnih kolektiva objašnjava značaj i važnost radničkog samoupravljanja. Pored toga, sindikalne organizacije zajedno sa radničkim savjetima vrše analizu rada or-

gana radničkog samoupravljanja u pojedinom poduzeću. Pritom se osobito razmatra pitanje uključivanja radnika u upravljanje poduzećem, odnosno u kolikoj su mjeri došli do izražaja primjedbe i prijedlozi članova radnih kolektiva za rješavanje pojedinih pitanja u njihovom poduzeću.

Razumljivo je da će ovi dosinj govori sindikalnih organizacija i radničkih savjeta pridonijeti, da se bolje razmotri cjelokupan rad radničkog savjeta u proteklom vremenskom razdoblju, a ujedno će u dobroj mjeri pomoći novim radničkim savjetima u njihovom upravljanju.

Svečana predstava u čast 8. marta

Povodom 8. marta — Međunarodnog dana žena — održat će se u nedjelju 7. marta u Narodnom kazalištu svečana predstava »Kvejl-Lan«.

Birači Vodica jednoglasno kandidirali Nikolu Špirića

18. o. m. j. u prisustvu oko 500 birača održan je veoma uspješni zbor birača u Vodicama. Diskutiralo se o novom kandidatu za narodnog zastupnika. Svi birači jednoglasno su kandidirali druga Nikolu Špirića. Također se raspravljalo o vrlo važnim pitanjima mjesta kao, na pr., o gradnji novog groblja, o popravku puteva i t. d. Zaključeno je da svi oni, koji su sposobni za rad, dadu po pet radnih dana.

M.

PROSLAVA 150 GODIŠNJICE PRVOG SRPSKOG USTANKA

Svečana proslava u gradu

Povodom proslave 150 godišnjice Prvog srpskog ustanka održana su u našem gradu predavanja u svim osnovnim organizacijama SSRN. Jedno predavanje priredilo je u svojim prostorijama Srpsko kulturno-prosvjetno društvo »Prosvjeta«, a jedno Narodno sveučilište.

U subotu 27. veljače održana je u Narodnom kazalištu akademija koju je priredio gradski odbor SSRN.

Prof. Franjo Dujmović u kraćem referatu vrlo uspješno prikazao je događaje koji su prethodili Prvom srpskom ustanku i djelovanje Ustanka na rad daljnjih generacija, koje su težile ujedinjenju naših naroda u zajedničku državu. Referent je naveo osnovne ekonomke, sociološke, vanjskopolitičke i ostale faktore koji su djelovali u Prvom srpskom ustanku i u

U Čistoj Maloj govorio N. Špirić

Mjesni odbor SSRN u Čistoj Maloj organizirao je u nedjelju 28. veljače o. g. proslavu povodom 150. godišnjice I. srpskog ustanka. Proslavi je, pored mještan, prisustvovalo mnoštvo naroda iz susjednih mjesta. Narodna glazba iz Vodica uzveličala je ovu proslavu.

U jutarnjim satima masa svijeta predvođena glazbom obišla je cijelo mjesto. Uz oduševljene borbene pozdrave naroda drugu Titu i SK na trgu pred školskom zgradom održan je miting, na kojem je govorio drug Nikola Špirić, predsjednik NO-a kotara. U govoru je, pored ostalog, istakao da je potrebno učvrstiti i dalje razvijati bratstvo i jedinstvo naših naroda, koje je jedno od najvažnijih tekovina naše revolucije. Miting se na kraju pretvorio u narodno veselje koje je potrajalo do kasno u noć.

Za goste Srbe i Hrvate, koji su iz okolnih mjesta prisustvovali proslavi, priredeni su zajednički ručak. Tom prilikom je u nizu zdravica manifestirana ljubav prema socijalističkoj domovini i njenom genijalnom vođi drugu Titu.

Rezultati dopunskih izbora za NO kotara i gradske općine

U gradu izabrano 8 novih odbornika

U nedjelju 28. veljače o. g. održani su u gradu dopunski izbori za osam odbornika NO-a gradske općine.

Izborna jedinica Obala — upisano 1.064 birača, glasalo 820 ili 77,07 posto. Nevažećih listića bilo je 16. Na ovoj izbornoj jedinici bila su dva kandidata, a za odbornika je izabran Bujas Josip pk. Pave sa 453, a Krnić Tona dobila je 351 glas.

Na izbornoj jedinici Grada — upisano je 857, glasalo 722 ili 83,78 posto. Bilo je 25 nevažećih listića. Za odbornika je izabran Bujas Josip pk. Milana, koji je dobio 343 glasa, Belamarić Ante pk. Stipe 241, a Arbanas Desa 113 glasova.

Izborna jedinica Varoš II ima upisanih 655 birača, glasalo 557 ili 84,91 posto. Nevažećih listića 7. Za odbornika je izabrana Petrić Nina sa 262 glasa. Grozdanić Zdravko pk. Steve dobio

je 129, Vrančić Ante pk. Ive 76 i Juras Anita pk. Nike 83 glasa.

Izborna jedinica Varoš I — upisano 731, glasalo 610 ili 83,45 posto. Nevažećih listića bilo je 25. Za odbornika je izabran Ing. Kršulj Marin, koji je dobio 324 glasa. Ostali kandidati su dobili i to Čalić Jovan pk. Danila 144 i Krnčević Dinka 117 glasova.

U izbornoj jedinici Plišac — upisano je 1.104 birača, glasalo 900 ili 81,52 posto. Bilo je 7 nevažećih listića. Na ovoj izbornoj jedinici izabrana su dva odbornika i to Bujas Miro Rokov sa 567 i Trinajstić Veljko sa 506 glasova. Ostali kandidati i to Bumbak Sime pk. Frane do-

bio je 313, a Despenić Ankica 267 glasova.

Izborna jedinica Baldekin ima 1153 birača, glasalo je 964 ili 83,61 posto. Nevažećih listića je bilo 41. Za odbornika je izabran Luštica Stanko koji je dobio 513 glasova, ostali kandidati dobili su i to Bego Nikola 283 i Dragičević Josip 127 glasova.

Izborna jedinica Mandalina — upisano 792 birača, glasalo 602 ili 76 posto. Bilo je 7 nevažećih listića. Za odbornika je izabran Periša Lovre pk. Petra sa 294 glasa. Mišura Vicko pk. Sime dobio je 90, Jurković Slavomir 100, a Periša Hrvoje pk. Vite 111 glasova.

4 odbornika izabrana u Kotarsko vijeće

28. veljače o. g. održani su dopunski izbori za odbornike kotarskog vijeća NO-a kotara i to u četiri izborne jedinice.

Izborna jedinica Skradin, koja obuhvaća mjesto Skradin, Skradinsko polje i Bičine, ima 899 upisanih birača, glasalo 722 ili 80,31 posto. Nevažećih listića bilo je 60. Za odbornika je izabran Pavasović Đuro pk. Jovana sa 267 glasova, dok su ostali kandidati dobili i to: Pajić Josip Jakovljević 177 i Bukić Mirko 218 glasova.

U izbornoj jedinici Šibenik-Obala upisano je 1.064, glasalo 820 ili 77,07 posto. Nevažećih li-

stića 17. Izabran je Juraga Miro Jakovljević sa 452 glasa. Bolanča Miro pk. Mate dobio je 351 glas.

Izborna jedinica Šibenik-Plišac — upisao 1.104, glasalo 900 ili 81,52 posto, nevažećih listića 78. Izabran je Bujas Miro Rokov, koji je dobio 596 glasova. Despenić Ankica ud. Frane dobila je 226 glasova.

U izbornoj jedinici Mandalina upisano je 792 birača, glasalo 602 ili 76 posto. Nevažećih listića 11. Za odbornika je izabran Jurković Drago Antin sa 273 glasa. Vukov Ivo Srećko dobio je 79, Jurković Ante Ivin 107, a Pender Ivo pk. Jerka 132 glasa.

RAD NARODNOG ODBORA GRADSKOJ OPĆINI

Donijeta Odluka o osnivanju stambene zajednice, te izboru kućnih savjeta

PODUZEĆA NE VODE DOVOLJNU BRIGU O SMANJENJU POSTOTKA BOLESNIH RADNIKA

Na sjednici NO-a gradske općine, koja je održana 25. veljače o. g., odbornici su nakon kraće diskusije jednoglasno donijeli odluku o osnivanju stambene zajednice, o načinu rada i izboru kućnih savjeta i o kategorizaciji stanova.

Dosta živa diskusija vodila se o izvještaju za socijalno staranje i narodno zdravlje. Između ostalog, u toj diskusiji je rečeno da je Zavod za socijalno osiguranje u prošloj godini imao deficit od 35 milijuna dinara. Izgubljeno je preko 300 hiljada nadnica i na ime hranarine je isplaćeno preko 83 milijuna dinara. Od tog iznosa Zavod za socijalno osiguranje isplatio je 54 milijuna. Izgubljeno je 26 hiljada nadnica zbog nesreća u poslu, a opći prosjek izostanaka sa rada radi bolesti iznosi oko 8 posto, dok je u nekim poduzećima iznosio čak preko 12 posto. Glavni razlog tako velikom postotku bolesnih leži u tome, što neki lijevčnici olako daju bolovanja i što ni do danas nije sredena organizacija posla u Domu narodnog zdravlja. Govorilo se, pored ostalog, i o provođenju higijensko-tehničke zaštite u poduzećima, pa je konstatirano da su uslovi rada u poduzeću »Velimir Skorpik« veoma loši. Kontrola nad bolesnicima, koja je nedavno uvedena, donijela je nekih pozitivnih rezultata u gradu, međutim, u selima se stanje nije popravilo.

Ustanovljeno je, pored toga, da poduzeća ne vode dovoljnu

brigu o smanjivanju postotka bolesnih radnika, a radnički savjeti, kako izgleda, taj problem uopće ne razmatraju. Poduzeća će u ovoj godini o svemu tome morati voditi više računa i zbog toga, jer će ove godine deficit Zavoda za socijalno osiguranje imati da pokrije komuna, a samim tim i poduzeća. Pored toga, ona će davati i dodatne doprinose za pokriće eventualnog deficita. Naglašeno je da će na poduzeću pasti oni troškovi socijalnog osiguranja koji su povećani uslijed slabog provođenja higijensko-tehničke zaštite.

Nadalje je naglašeno da su društvene organizacije pružile neznatnu pomoć Zavodu za socijalno osiguranje.

Na kraju diskusije predsjednik NO-a gradske općine predlo-

žio je zaključke, koji su jednoglasno usvojeni. Tako će Savjet za socijalno staranje i narodno zdravlje organizirati sastanak sa liječnicima na kojem će se raspravljati problemi o kojima je bila riječ na ovoj sjednici; izvještaj Savjeta s kojim su upoznati odbornici uputit će se gradskom odboru Socijalističkog saveza i Mjesnom sindikalnom vijeću da bi se putem svojih organizacija upoznalo i zainteresiralo članstvo za toliko važne probleme; prilikom rješavanja penzija, Zavod za socijalno osiguranje pozvat će odbornike iz dotične izborne jedinice. Ispitat će se i uslovi rada u poduzeću »Velimir Skorpik«, a o nalazu će se upoznati odgovornim faktorima.

Na sjednici je zatim donijeto još nekoliko odluka i rješenja.

KOMUNALNI PROBLEMI GRADA

Regulacija obale

Ovih je dana u Šibeniku boravio doc. ing. Dragan Boltar, koji radi na regulaciji nekih gradskih područja.

Naši su građani preko »Šibenskog lista« upoznati s prijedlogom druga Boltara o regulaciji Drage, kao i o tom, da je plan, koji je podnio drug Boltar, u Savjetu za komunalne poslove prihvaćen, s time da se još jednom prostudira pitanje tržnice. Ovoga je puta drug Boltar iznio novu koncepciju tržnice na istom mjestu, s kojom se Savjet

kom. poslove potpuno složio. Osim toga pred Savjet je iznio svoj prijedlog regulacije predjela »Križ«, na kojem dolazi niska izgradnja stambenih objekata, te prijedlog regulacije obale.

Sva su ova pitanja aktualna, ali se na ovom mjestu mislimo osvrnuti samo na pitanje regulacije obale, i to samo tako da upoznamo naše građane s osnovama tog plana.

Ovim planom regulacije obale bio bi zahvaćen samo jedan dio (Nastavak na 2. strani)

Može li se pokrenuti kulturni život u Skradinu

Poznato je da podavno u Skradinu stagnira kulturni život. Bilo je ponekad i aktivnosti, što se može zahvaliti uglavnom pripadnicima JNA. Ali, samo njihov rad nije bio dovoljan da se ozbiljnije krene naprijed.

U Skradinu se može čuti od jednih da su mentalitet, prilike i to specifične prilike samog mjesta možda uzrok neaktivnosti na kulturno-prosvjetnom polju. Neuvjerljiva je ta tvrdnja. Sto misle o tome Skradinjani? Neki prosvjetni radnici tuže se da im nitko ne pristupa i da ih nitko za ništa ne pita. Osjećaju se, kako oni kažu, osamljeni. Moglo bi se navesti još niz takvih i sličnih izvjava.

RAD DRAMSKJE SEKCIJE RKUD »KOLO«

Izvedba »Klupka«

Dramska sekcija RKUD »Kolo« nije doduše toliko popularna kao njegov proslavljeni zbor, ali je dosad ipak zabilježila prilične rezultate na polju amaterske kazališne aktivnosti. Okupljajući talentirane ljubitelje dramske umjetnosti u našem gradu, ona je uvijek nastojala da dade maksimum onoga što može postići, ne žaleći ni truda ni materijalnih sredstava. Znaajući to s interesom smo dočekali izvedbu Budakove komedije »Klupka«. S obzirom na svoj posebni zadatak, kojeg ima »Kolo« u razvijanju kulturno-prosvjetnog života naših radnih ljudi, ne smatramo da je izbor baš ovog komada biosretan. Poslije »Mečave«, čiji su kvaliteti neosporni i koja obiluje snažnim dramskim elementima, Budak nas je s »Klupkom« u priličnoj mjeri razočarao. Iskonstruirani i naivni zaplet, još naivniji i nelogični zaplet, a iznad svega mnoštvo nedvosmislenih dvosmislenosti iz područja pornografije, kojima vrvi komad i koji mu daju glavni ton, uzrok su tom razočaranju. Nemamo namjeru moralizirati, naš narod nesumnjivo voli da se igra riječima i šalji na račun erogene zone, ali postavljamo pitanje, kad bi ovo izbacili iz komada, što bi uopće ostalo. Daleko smo od pomisli, da bi komad mogao djelovati negativno, nemoralno, ali smatramo da ipak treba poštovati pozornicu i ne iznositi na njoj ono što joj ne pripada. Publika se doduše smije, lijepo se zabavlja, komad puni kuću, ali to nas ne smije ni zavaravati ni zadovoljavati, jer sa svakim komadom koji se izvada mora se postići neki pozitivan efekt, a s ovim, doduše ne možemo reći da je postignut negativan, ali o pozitivnom ni govora. »Kolo« već kao po tradiciji godišnje izvede po jedno veće scensko djelo, pa je teško vjerovati da izbor nije mogao biti bolji.

Smatramo da režija ovakvog

Drugi, pak, svu krivicu za današnje stanje u Skradinu pripisuju prosvjetnim radnicima. Vele da su neaktivni, ne će da pomognu, nemaju dodira s narodom, i tome slično. Međutim, u svemu tome je nesumnjivo istina da u samom mjestu postoji izvjestan nesklad između predstavnika vlasti s jedne i pojedinih prosvjetnih radnika s druge strane. Svima je poznato, a Skradinjani to i osjećaju, da takvo stanje nanosi ozbiljnu štetu kulturnom životu u mjestu. Nekoliko primjera to očito potvrđuju.

Narodno sveučilište ne radi, a ni čitaonica se ne može pohvaliti svojim uspjesima. Njena

uprava se od prosinca prošle godine nije sastala. Instrumenti za tamburaški zbor nalaze se u školi, ali neiskorišteni.

Vjeruje se, i to s pravom, da će i posljednji sastanak rukovodilaca NO-a općine i prosvjetnih radnika, kojem je prisustvovao i drug Pere Skarica, sekretar Kotarskog komiteta SK, pridonijeti poboljšanju kontakata između pojedinih prosvjetnih radnika s jedne te masovnih i društvenih organizacija s druge strane.

Štetno je sad očekivati da se jedino prosvjetni radnici prihvaćaju posla oko oživljavanja kulturno-prosvjetne djelatnosti u Skradinu. Naprotiv, potrebno je da organizacije u mjestu pruže u tim nastojanjima svu moguću podršku. I nema nikakvog razloga da one tu pomoć uskrate.

Samo zajedničkim naporima može se postići da Skradin postane i kulturni centar općine, što on dosad, može se reći, nije bio.

I opet - Malo dobre volje

Drug V-o, pisac odgovora na moj članak »Malo dobre volje«, potvrđuje ono što sam u spomenutom članku iznio, ali na takav način, da sam prisiljen dati nekoliko napomena na taj odgovor:

1. Nisam »branio jedan čin koji se kosi s važećim zakonskim propisima«, jer je i piscu odgovora jasno da nikakovu nezakonitost nisam branio, već sam tražio od Zavoda za soc. osiguranje da nešto učini, da bi Ive Grgas, i njemu slični, ostvario svoje pravo, koje mu i pisac odgovora priznaje.

2. Nisam tvrdio, da je Zavod za soc. osiguranje dužan da mu plati, jer ne znam tko je dužan da mu plati, ali da je to netko dužan, o tome nema sumnje.

3. Kad je Ivo Grgas dva puta bio upućivan od Zavoda da traži isplatu od poduzeća, zašto se Zavod nije mogao obratiti poduzeću i pokušati riješiti spor. To tim više, što je, kako pisac odgovora sam kaže, Zavod svim poduzećima dostavio odgovarajuća uputstva, kojih se poduzeća, izgleda, ne drže. Idealna prilika za konkretnu intervenciju Zavoda, koju Zavod nije iskoristio, a prema stavu pisca odgovora, izgleda, i ne želi iskoristiti.

4. Pišući članak »Malo dobre volje« htio sam samo to, da naše ustanove, na koje se ljudi mnogo obraćaju, postupaju s malo više topline i razumijevanja za njihove »slučajeve«. A to se može postići samo s malo dobre volje.

E. M.

Regulacija obale

(Nastavak sa 1. strane)

obale, i to od gata »Krka« pa do dolačke uvale, u kojoj se danas nalaze prostorije sportskog društva »Krka«. Po čitavoj dužini ove obale proveo bi se put za kolski saobraćaj širine 6 metara. Udaljenost ovog puta od ruča obale svodila bi se na 11 metara, uz neznatnija suženja na par mjesta. Promet pješaka odvijao bi se pločnikom, koji bi se nalazio između kolskog puta i kuća.

Dio obale od gata »Krka« pa do kule Knezeve palače rješavao bi se kao jedna cjelina, koja bi završavala jednim novim gatom, koji bi se ispružio u more otprilike na mjestu današnjeg kioska trafike. Ovaj dio obale bio bi namjenjen saobraćaju brodova lokalne plovidbe, a isto tako mjestu odmora građana. Pločnik za pješake, koji se postavlja uz kuće, odijeljen je od saobraćajnog puta visokim nasadima u zelenoj površini. Među ovim stablima postavili bi se stupovi za osvjetljenje, koji bi bacali svjetlost na čitav prostor obale do mora. Saobraćajni put bio bi odvojen od čisto obalnog prostora otočićima niskog zelenila, koji bi za vrijeme poslovanja na obali odvajali kolski promet od rada na pristaništu, ali bi ti otočići, kad prestaje rad na obali, omogućili, za vrijeme odmora građana, šetačima uživanje i pristaničkog dijela obale i kolskog puta kao jedne cjeline.

Na ovom dijelu obale predviđaju se dva mala parka s klupama: jedan u uglu pred sadašnjom Narodnom bankom i drugi pred Kneževom palačom. Ovaj drugi bi bio prvenstveno namjenjen za boravak majki i djece.

Za nas je časovito ovaj dio obale najinteresantniji, jer će se u smislu ovog plana već početi uređivati, tako da se očekuje, da će dio do današnje kuće Tarle biti već do ljeta priveden namjenu iz plana.

Za ostali dio obale prijedlog druga Boltara nije išao u detalje. Na tome će se dalje raditi, ali po ovim osnovama: Prista-

Uspjelo spašavanje putničkog broda »NJEGOŠ«

22. prošlog mjeseca na putu iz Rijeke za Dubrovnik nasukao se u blizini Tribunja putnički brod »Njegoš«. Kako je jaka bura onemogućavala da se brod izvuče sa hridi »Bačvica«, to je tek 25. veljače uspjelo da se uz pomoć dizalice »Dvajnika«, remorkera »Trudbenik« i Pr 31 JRM brod spasi. Brod je otegljen u Zlarin, a sutradan u brodogradilište u Split. Na brodu su nastala manja oštećenja. O uzrocima ove nezgode vode se izvidi.

zuar, cijela mjesečna plaća.

Ali ni belaj ne miruje. Uhvatio se Bilana i ne pušta. Onom liječniku što je spasio Boju i jedno dijete, šapnuo belaj da u izvještaju stavi kako se jedno dijete rodilo mrtvo. A Bilan nije znao da mu je belaj tu zasolio.

I nema druge nego na sud. Tužilo Bilana, a on nevin »kažite što se stopron rodilo«.

»Virujte, drugovi sudci, nisam zna da se mrtvo rodilo. Kad doša kući nisam ni pita šta je. Al se ja razumim u ženske stvari.

Ne povjrovaše suci Bilanu već ga osudiše.

Prošao sada Bilan gore nego bez onih belajevih »osan ijada«. Odnio belaj i više. I zašto bi Bilan u svemu tome bio imalo kriv, zašto bi priznao da je kriv. Krivo je dite što se mrtvo rodilo.

»Ma kud se mrtvo rodilo!«

M. Koromač

nište za pinicu se predviđa na širini pred crkvom sv. Domenika. Tu bi istodobno bilo uređeno igralište za odrasliju djecu. Na današnjem pristaništu pinice izradio bi se mandroč za dolačke brodove i tako objekt »Kvartir« približio moru, dok bi se današnji mandroči vjerojatno zatrpali, time bi se dobila potrebna širina obale. Na mjestu, gdje su i danas sportski brodovi, izgradila bi se sportska luka, koju bi štjtila dva lukobrana. Jedan od lukobrana

bi se pružao od mjesta između dva postojeća mandroča, a drugi od stijene Pekovac. Međutim, čitav predio od Knezeve palače, a naročito Dolac, još je u studiranju.

Ovo nekoliko informativnih riječi o regulaciji obale smo iznijeli, jer je to predio, koji sigurno svakog našeg građanina mnogo zanima, i jer od ovog rješenja zavisi hoćemo li od obale dobiti ono što s obalom ima svaki primorski grad.

ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

Zašto u Tribunju ne uspijevaju predavanja ?

Narodno sveučilište je po mogućem mišljenju, jedna od najboljih formi rada narodnog prosvjetovanja. Organizacija rada nije komplicirana, a uspjeh je veliki ukoliko se izaberu zanimljive teme. U Tribunju narodno sveučilište ne djeluje, iako ima uvjeta (zadružni dom, tri učiteljice, koje su spremne da drže predavanja). Nastavnički kolektiv osmogodišnje škole u Vodicama odlučio je da pomogne rad narodnog sveučilišta u Tribunju. Zaključeno je da predavači, koji održavaju predavanja u Vodicama,

održavaju isto predavanje u Tribunju i u ostalim mjestima naše općine.

Prošle nedjelje drugovi Josip Miliša i Milan Mišina, otišli su u Tribunju da iznesu kratak pregled političke situacije i održavaju predavanje: »Uloga rada u očevječenju majmuna«. Predavanje nije održano, jer nije bilo ni jednog posjetioca. Dvorana doma nije bila čak ni otvorena. Napominjem da je predavanje bilo objavljeno nekoliko dana prije, u vrijeme kada su ljudi slobodni.

M.

Kartanje u Konjevratima

Ovih dana po službenoj dužnosti posjetio sam selo Konjevrat, kojem prilikom sam se svratio u gotionicu poljoprivredne zadruge. Interesiralo me nekoliko stvari i to: kako je gostionica uređena i da li je onaj ormar sa

Rijedak primjer

Dok se obično, u pismima iz građanstva, iznose greške ili žalbe, ja naprotiv želim istaći lijep i rijedak primjer.

Koncem 10. m. pr. g. stradalo mi je prilikom eksplozije na brodu »Domoljupci« pokućstvo, posteljina i sve one sitnice koje su potrebne u jednom kućanstvu. Kako brod nije bio osiguran nisam mogla računati na nikakovu odštetu.

Međutim, pojedinci, poduzeća kao i ustanove, priskočili su mi složno u pomoć, kako prijateljskim riječima tako i materijalnom pomoći. Htjela bi se naročito zahvaliti jednoj osobi, koja ne želi biti imenovana, ali to, eto, ipak činim na ovaj način.

Zahvaljujem se ovom prilikom svima onima, koji su na bilo kakav način pridonijeli i sudjelovali kod pomoći i tako mi omogućili da se iz najgoreg izvučem.

H. Hečej — nastavnica
Vodice

Rade Čakić

Autotransportno poduzeće odgovara

Pisac članka V. Č. nije poznavao ili, još bolje reći, nije se zainteresirao za pravi uzrok poskupljenja cijene prijevoza sa lokalnoj pruzi. Da bi ostale putnike obavijestili o pravom uzroku poskupljenja, iznosimo momente koji su nas prisilili da smo morali mijenjati cijenu.

1. Gorivo je od 1. I. poskupilo i to: nafta od 35 na 60, a motorno ulje od 200 na 300 dinara po 1 km. 1. I. nismo podigli cijene zato, jer smo se za skoro cijeli siječanj snabdijeli s gorivom po staroj cijeni.

2. U drugom mjesecu cijene gumama su se povisile za 22% a na toj pruzi, uslijed loše ceste gume se više i troše.

3. Amortizacija se u 1953. god. plaćala na svaki ostvareni kilometar, a u 1954. god. poduzeće ima određenu amortizaciju prema osnovnim sredstvima tako, da je ona tri puta veća.

4. Još jedan moment kojim se mi nismo rukovodili, ali koji pokazuje da nismo pretjerali niti čak dostigli dozvoljeni maksimum leži u tome, da se po Narodnim novinama br. 21 od 1952. god. svaki putni kilometar na-

plaćuje 6 dinara, (a mi ga još na pruzi ne naplaćujemo). Smatramo da o nekom upoređenju sa Zagrebom ne bi trebalo ni da sa govori, jer ono ide samo nama u prilog. Isto tako, pisac članka nije htio da vidi da su pretplatničke dačke karte 250 dinara mjesečno.

UPRAVA
AUTOTRANSPORTNOG
PODUZEĆA

U što to spada ?

Neku večer prošao sam gorjnim dijelom pазара i začuo slabšno mijaukanje koje je odavalo bespomoćnost. Pomislio sam da je posrijedi neka ranjena mačka. Posvijetlio sam žigicom iza karijole, ali mački ni traga, a mijaukanje se i dalje čulo. Tada sam shvatio što je: u papirnatij kesici bilo je nekoliko sasvim mladih mačića, koje je njihov »čovječni« gospodar potrpao u »škartoc« i tamo krišom ostavio.

Mogao ih je barem prije toga ubiti, ako već nije htio da ih drži.

»Ma kud se mrtvo rodilo!«

Dica. Ne moš bez nji. Di je muža i žene, tu i dice. U pokojnog mi čaće bilo nas, šta muški, šta ženski, jedanajstero. Da sve u seljaka ostane živo, bila bi i' rpa. Dosta i' pomre, a u nekim kućicama jope sve ženske, pa žena mora radat sve dok ne počnu teći i muški, kolino da se loza ne zatre. A i lipo je s dicom. Eto, mom Mačić i Anici je šest godina i oboje već za blagom. Ol' na nji puno trošiš! A jope ova država, ako digdi radiš, daje na svako čin se rodi osan ijada i onda misečno vazda po koju ijadu.

Tako je razmišljao Bilan, čim bi se sjetio da će mu žena uskoro roditi. Ako bude sve u redu opet će pasti i koja para: osam hiljada za pelene i druge komedije, a zatim stalni mjesečni dodatak. A bit će u redu. Ta Boja ih je dosad do-

sta rodila i dokazala da bi mogla roditi medvjeda, akamoli ne dijete od tek nekoliko kila.

Dok je na gradilištu tako razmišljao dode mu glas da odmah ode kući, jer da Boja teško rada. Ode s komšijom, što mu donese glas. Putem ga obuze zebnja oko srca:

»Umiša se belaj. Sta će biti, ako Boja strada. Ostaje mi puno nejaake dice«.

Zao Bilanu Boje, žao mu svega.

Kad u kući oko Boje općinski liječnik i još babica. Boja u nesvjesti. Težak porodaj. Liječnik spasio Boju i jedno dijete, a drugo rodilo se mrtvo. Laknulo Bilanu.

»Ne može ni belaj šta ga voja. Osta žena i jedno dite.«

Obuze ga ljudska, očinska radost. Zatim na tu istinsku radost pade gruba sjenka. Pomuti se pa pomisli na štetu, što

ono dijete nije rođeno živo. Belaj ga povede za ruku, a Bilan u sebi kaza:

»Ma kud se ono drugo mrtvo rodilo. Odnese belaj osan ijada za pelene i misečne dotatke«.

Ujutro matičaru Bilan prijavljuje dvojke. Kaza matičaru da se oboje rodilo živo. Jedno ostalo, ka krik je, a drugo, jandno, umre nakon uru-dvi.

I matičar tako i zapisa u knjige.

E, ne će belaj vrtiti Bilana kako hoće. Zašto bi mu pustio da odnese onih osam hiljada za pelene. Zna Bilan uredbu: Ako se rodi živo, pa makar i umrlo ubrzo nakon toga, imaš pravo na osam hiljada za opremu. I bio bi lud Bilan, ako bi pustio da propane tih osam hiljada. Zao mu je djeteta, ta njegovo je. Ali žao mu je i izmaklih parara. Zato barem da spasi one za pelene. Osam hiljada, i to je

RAZGOVOR UGODNI...

Hotel; svijetla u bojama...
Gosti (uljudno): Molimo jednu garnituru šaha.

Konobar (odlučno): Šah? Ne! Nema ni jednog!

G. (ponizno): Ma, izvinite, kako izgleda, ni jedan nije zauzet!

K. (superiorno): E, nije! Tko je to vidio igrati šah subotom i nedjeljom. Tih dana se jede, pije, puši, pleše... a ne igra šah! Fino, daj im šah, pa za 20 dinara raspali do ponoći! Lijepo bismo mi po takvim gostima prošli! Mi smo trgovina. I mi treba da živimo. Jedite, pijte, a ne...

G. (zabezeknuti): Ma... to je neshvatljivo; to se kosi s principom... Ljudi, koji su došli da igraju šah, a ne da piju, igrat će šah ili otići! Zar vam nije bolje zaraditi nešto i na šahu?

K. (pomirljivo): Znaate, da se ne svadamo: Stvarno, pravo imate. Što se mene tiče, ja bih vam dao šah, ali ne smijem! Eno vam tamo šef! Oni tamo zapovijedaju; ja radim!

G.: U redu! U redu! Primamo do znanja. Ali, čini nam se, da bi se o ovome dalo vrlo lijepo pisati.

K. (žacnut): E, vi odmah o pisanju! Dobro, pisat ćete o ovome u novinama, a ne ćete da bar nešto napišete o biljaru; o tome, kako se oko biljarskih stolova okupe deseci i deseci, koji još k tome naprave pravi haos od stolica! Kakve su nam to mušterije! Jadno bismo mi po njima živjeli!

Gosti su se smirili i utučeni odsjeli u jedan kutak.

Prilazi im drugi konobar.

K. Sto izvolite, momci?

— Ja, ... jedan sendvič, molim!

K. A vi?

— Hvala, ništa! Za čas odlazim!

K. E, kako to ništa?! Nema tu — ništa! Treba nešto uzeti! Mi smo kavana, potreban nam je promet. Ne volimo takve goste! Na to se gost, ne vidjevši drugog izlaza, pokupi iz GRAND... Otprilike takav (u biti takav!) »razgovor« vodili su konobari sa gostom, a gost nam je to ispričao samo iz razloga kurtoazije!

M. J.

Novi vozni red

pruga	polazak	povratak
Sibenik — Zadar	6 h	12.30 h
Sibenik — Split	6 h	14 h
ponedjeljkom polazi iz Sibenika u 4.30 h		
Sibenik — Kistanje	14 h	6 h
Sibenik — Oklaj	14 h	7 h
Sibenik — Primošten-Sapina Doča	14 h	6 h

AUTOTRANSPORTNO PODUZEĆE — SIBENIK

Društvu radioamatera potrebna je pomoć

25. veljače o. g. održana je godišnja skupština društva radioamatera.

Društvo je osnovano 1948. godine. Uslijed materijalnih teškoća ono nije postiglo uspjeha, za što jedan dio krivnje leži i na upravnom odboru, koji nije našao pogodan oblik da zainteresira veći broj građana, a osobito sred-

njoškolsku omladinu.

Za daljnji uspješan rad ovom društvu su neophodno potrebne prostorije, jer su sadašnje veoma neprikladne. Za rad ovog društva zainteresirao se NO gradске općine koji je obećao punu podršku.

Predrag Popović

Sahranjeni posmrtni ostaci Stipe Jurišića

1. o. mj. brodom »Dalmacija« stigli su iz Latakija u Sibenik posmrtni ostaci druga Stipe Jurišića, višeg građevinskog tehničara, koji je 6. veljače o. g. nesretnim slučajem izgubio život.

Istog dana ujutro obavljen je svečan sprovod, koji je krenuo iz mrtvačnice šibenske bolnice do obale, odakle su posmrtni ostaci pokojnog Jurišića upućeni brodom u Vrgadu, gdje su i sahranjeni u obiteljskoj grobnici. U sprovodu su nošeni mnogobrojni vijenci, među kojima i nekoliko vijenaca našeg građevinskog kolektiva iz Latakija, koji tamo podiže obalu. Pored šibenske narodne glazbe, sprovodu je, osim rodbine pokojnika, sudjelovalo mnoštvo građana Sibenika, gdje je pokojni Jurišić dugo godina radio, a osobito poslije rata na obnovi i izgradnji obale.

vinskog kolektiva iz Latakija, koji tamo podiže obalu. Pored šibenske narodne glazbe, sprovodu je, osim rodbine pokojnika, sudjelovalo mnoštvo građana Sibenika, gdje je pokojni Jurišić dugo godina radio, a osobito poslije rata na obnovi i izgradnji obale.

Dvije provalne krađe

24. veljače o. g. poslije podne izvršena je teška provalna krađa u stanu Franje Zuljan na Subučevu. Nepoznato je lice, dok se vlasnica nalazila u dvorištu, upalo kroz prozor i iz ormara u spavaćoj sobi odnijelo

IZMJENJENA FASADA BUDUĆE KAVANE NA OBALI

Kako doznajemo »Atelje« Zagreb izmijenio je ovih dana fasadu buduće reprezentativne kavana, koja će biti izgrađena u sklopu novog stambenog bloka na obali Oslobođenja. Dosadašnji projekt izmijenjen je tako, da će na čitavoj dužini vis-a-vis morske strane biti izgrađeni prozori, koji u prijašnjem projektu nisu bili predviđeni.

g r a d s k e v i j e s t i

Na gimnaziji uspješno djeluje literarna sekcija

Uz dramsku i folklornu grupu u školskom OKUD »Ruža Vukman« djeluje i literarna sekcija, sa dosta zalaganja i volje. Rad se odvija u dva odjeljenja: s jednim rukovodi prof. M. Zložilo, a s drugim prof. B. Novačić. Književne sastanke (dva sedmično) posjećuje preko 50 učenika, od kojih je gotovo polovica aktivnih. Naši diletanti, kao i svi oni, koji počinju stvarati književne proizvode, najviše se zadržavaju na poeziji, gdje se primjetilo vrijednih radova. »Stariji« kao da su prošli fazu pjesama te više pišu crtice, pa i pripovijetke. To nije jedini sadržaj djelatnosti u sekciji. Budući

da književnost zahtijeva od svakog onog koji želi literarno djelovati, dosta teoretskog znanja, proučava se i teorija književnosti. Moramo priznati da nam je veliku podršku u radu dao srednjoškolski list »Polet«, koji je počeo izlaziti ove školske godine. Većina učenika — ca je počela pisati pred koju godinu ili ove godine, te im je za usvajanje forme, kompozicije, sadržaja i stila dobro poslužilo spomenuti list za književnost, nauku i kulturu. A gdje će početi i što će zahvatiti u svom pisanju? Djetinjstvo? Da djetinjstvo, s kojim se najteže rastajemo i koje svaki umjetnik doživljava kroz pjesmu, crticu pripovijetku i t. d. Svakako da oni, kojima se ovdje govori, ne bi htjeli da i novim generacijama bude djetinjstvo onako tmurno i s malo radosti kao njihovo. Govoriti o njihovu djetinjstvu znači govoriti o ratu. I oni najviše pišu o proživljenom ratu i njegovim posljedicama. U svojim radovima su zahvatili i drugu fazu revolucije t. j. izgradnju socijalističkih odnosa.

Navečer 28. veljače o. g. nepoznato lice provalilo je u buffet na Martinskoj, odakle je odnijelo nekoliko flaša likera, sira i raznog pribora u ukupnoj vrijednosti od 11.000 dinara. Organi vlasti vode izvide.

DVIJE TEŽE NESREĆE

U šibensku bolnicu je 19. o. mj. doveden u teškom stanju Sime Goreta, Šimin iz Cavoglavca, kotar Drniš, star 15 godina, koji je igrajući se s dinamitom zadobio više ozljeda na licu i ostalom dijelu tijela. Od ukućana, koji su se u času eksplozije našli u kući, nitko nije ozlijeđen.

Istog dana na cesti Drniš — Trbounj pao je sa zaprežnih kola Mile Čupić pok. Mile, star 67 godina i tom prilikom teže povrijeđen po glavi i grudnom košu. Odmah je upućen u šibensku bolnicu, gdje mu je pružena pomoć.

PREMIJERA

NARODNOG KAZALIŠTA

U srijedu 25. prošlog mjeseca kolektiv Narodnog kazališta izveo je veoma uspješno Schillerovu tragediju »Spletka i ljubav«. U glavnim ulogama nastupili su I. Gorski, Z. Jelačić i J. Vikario. Publika je na kraju aplaudom nagradila izvađače.

PRODAJE SE ELEKTRIČNA CENTRALA ZA 800 SIJALICA. GENERATOR 17,5 KVA 388/220 VOLTI. KOMPLETNA RAZVODNA TABLA S AUTOMATIMA I TRANSMISIJA. INFORMACIJE: DINKO BELAMARIC, SPLIT, WASHINGTONOVA 6, TELEFON 34-56.

Šibenik kroz tjedan

NARODNO SVEUČILISTE

U nedjelju 7. ožujka o. g. u dvorani Mjesnog sindikalnog vijeća dr. Petar Rafaeli održat će predavanje: »Rak i važnost njegova liječenja«. Početak u 11 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera francuskog filma — PRIJATELJICE NOCI — Dodatak: Crtani film. (3. do 9. III.).
Premijera švicarskog filma — KRALJ KUGLASA — Dodatak: Utrke sa zaprekama. (10. do 12. III.).
SLOBODA: premijera talijanskog filma — NEMA MIRA MEĐU MASLINAMA — Dodatak: Filmske novosti br. 6. (4.—8. III.)
Njemački film — MAJA POD VELOM — Dodatak: Moj rodni kraj. (9.—12. III.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

IZ MATIČNOG UREDA ROĐENI

Branko, sin Jakova i Jele Radnić; Slavimir, sin Mije i Milke Aras; Zlatka, kći Nike i Milene Bujas; Karmela, kći Josipa i Anđe Skorić; Senka, kći Ive i Tonke Gović; Ljiljana, kći Petra i Marije Vasiljević; Mladen, sin Antonije Zepina; Ljiljana, kći Čedomira i Zdenke Solomonović; Zoran, sin Mira i Zorke Lakoš i Radmila, kći Savina i Save Čenić.

VJENČANI

Marko Ante, man. radnik — Pečković Marija, man. radnica; Ercogović Čedomil, transp. radnik — Žičić Stana, domaćica; Bukić Ante, službenik — Maroti Meira, službenik; Balen Mijo, monter — Tiler Edita, službenik; Knežić Boško, motorista — Lugović Tona, tekstilna radnica i Ivković Borivoj, drž. službenik — Bujas Anđelka-Mirza, apotekar.

UMRLI

Kovačević Zivan Ljubisava, star 4 dana; Markov Dane Mile, star 1 dan i Bursać Smilja Miće, stara 22 god.

6. III.

Plava noć

NK Šibenik

Povodom izašle zbirke pjesama

GIRAJD NA MORU

Ovih dana izašla je iz štampe zbirka pjesama našeg sugrađanina Petra Bilušića.

Kad se u izloge pojavi nova knjiga — pogotovo slabo poznata pisca — nameće nam se pitanje tko je on, što nam novo želi reći i kojim to sredstvima čini?

Bilušić je odrastao na selu između dva rata. Po selima su se tada još mogli naći drveni plugovi i peke za pečenje kruha, a uz njih pričale su se prve ideje o napretku, govorilo se o lihvarima i bunama, dok lupu žandarskih čizama ne bi prekinula to pričanje. Zemlja, ili bolje kamen opaljen od sunca, nije davao kruha. Selo je bilo puno omladine, koja nije nalazila izlaza iz teškoća, ni prilike da svoju snagu korisno upotrebi. U grad se nije moglo, bio je već zasićen proletarijatom. Preostajalo je da se sanja o boljem životu i da se za njega nešto radi, organizira.

I Bilušić je jedan od tih organizatora, koji je teško postavljao granicu između mašte i zbilje. Žandari ga bude iz zanosa. Već 1933. g. povlače ga po zatvorima i sude na šest godina tamnice, kao političkog krivca. Od tada počinje njegova patnja, koja se završava bijegom iz logora u Italiji 1943. g. Zatim dolazi bolest, zbog koje i danas hoda sa štapom u ruci.

Danas nam on pruža otisak toga života u stihu. Njegovo djetinjstvo — i ako pod krovom od šimle — bilo je veselo. Od prirode veseo i zdrav udisao je punim dahom, gutao je plavilo neba i ozon s valova. More je bilo vrt po kome je brao cvijeće; mirisao alge, lovio rakove i družio se s galebovima. Otuda u njegovim pjesmama

ona goruća ljubav prema moru, zato ga srđi noć, a veseli zora.

Kratkom, ali toplom pjesmicom »Ruže moje majke«, sjeća se on toga djetinjstva i danas. Život je Petar htio proživjeti životom dostojnim čovjeka, ali Loparina ne donosi kruha:

»Umjesto kruhom urodila je bunom«

i on se nalazi s ocem na raskršću dvaju poimanja. Tu je prijelom, a onda dolazi novi put, na koji pozivlje i prijatelja:

»Kreni
Da krenemo na put
Tako drag meni.«

No put je bio ne samo tvrd i naporan već i krvav:

»Zri krv na mome tragu«

»Ožiljak još i danas
Pozna se iza šake
Odakle krv je tekla.
Još i danas peče rana
Koja je nekad pekla.«

Tamnovanje je Petar shvatio kao školu iz koje je izašao s ozbiljnim crtama lica, ali ono nije ubilo ljubav prema životu. Uza sve to što mu je život bio krut, kod njega nema ni traga pesimizmu. Ipak su mu nezaboravni ostali časovi batinanja, zlostavljanja i susreti sa sluganima. (»Java u snu«, »Mrtva jutra«, »Crne zmije«.)

Dani okupacije i logora bili su gorki, a on je jedan dio te gorčine pretočio u svoje stihove:

»Jedni su došli sa krstom
A drugi u ime islama

I svima smo postali
Sočnim brstom
A oni krvnici nama.«

Logorovanje na Molatu bilo je neobično teško. Smrt je tiho i nekažnjeno odvodila svoje žrtve i on tužno pjeva:

»Opet sut jutra borovi
Sumili pradavenu tugu,
I val je zažuborio
U počast mrtvome drugu.«

U mladim danima slušao je kao narcis načkon pjesmom daje oduka svom veselju, te i on svoju vezu s prirodom izriče stihom:

»Ja sam bor koji hoda
I vlat sam trave
Sto suncem živi...«

Najveću ljubav gaji prema moru:

»Gdje ste pučine nepregledne
Polja burom uzorana!?
Moje su usne vaših žedne
A moja krv od vaše soli
Vječito slana.«

Na Bilušićeva usta propjevao je sam narod, željan pjesme i veselja. Zaista, ne može se mišići bogatstvo jezika i motiva u njegovim pjesmama. One odišu vedrinom, lakoćom izražava i obiljem boja. Ove pjesme čine cjelinu, koja je odraz života našega čovjeka, a srasla je s njegovim poimanjem i osjećajima. Zar ne će naš seljak osjetiti toplinu, čuti vlastiti pjev u njegovoj »Maslini«?

»Maslino zelena moja
Kandilo u mome kraju
U jednoj sedam boja
Mjeseci svi u maju.«

Nekada i sam ribar, sad pjeva za ribara:

»Ja sam orač lutaica
More je moja njiva.
Zdravo more, livado plava
I željo moja živa!«

Cvrste veze vežu našeg čovjeka za ovaj kraj, za svaki kamen. I kad se nadeš daleko od njega on te privlači:

»Povratak jedini je lijek.
I kad te stari potrese voz
Postaješ tih, postaješ mek.«

Stih mu je skladan, slobodan i neusiljen. U cijeloj zbirci može se naći i početničke nedorečenosti, manje uspješnih mjesta, kao što se mogu prepoznati i časovi kad je pjesnik iznimao riječi iz pera. To sve ipak ne umanjuje vrijednost ove zbirke.

Glavno obilježje ovih pjesama i pisca je to, da je na uz uspomene iz djetinjstva sačuvala mladenačku, veselo, upravno djetinje srce, koje uvijek nalazi razloga veselju i radosti.

»Staze svud iste i iznova nove
»Cesto vidjene, a nikad otkrivene.«

To je ujedno dokaz da je ponikao iz našeg naroda.

NO gradске općine Šibenik pomogao je da se štampa ova zbirka, koja će svakako biti vrijedan prilog književnosti.

Petar Bilušić je rođen u Zatonu 1904. g. Osim osnovne škole i zatvora nije imao drugog školovanja, pa to čini njegovo djelo još vrijednijim. Pisao je do sada dosta, ali mu je samo jedan dio objavljen u raznim časopisima. Osim dječje slikovnice »Djedo mornar i unuk kaptan« (koja je prevedena i na talijanski) ovo mu je prva zbirka radova.

V. K.

Rad savjeta NO-a općine Skradin

I pored još mnogih nedostataka i slabosti u radu Savjeta pri NO-u općine, naročito u pitanju njihova osamostaljenja, oni sve više postižu svoju ulogu, i postaju pravi organi narodnog odbora općine u rješavanju raznih problema koji spadaju u njihovu nadležnost, t. j. daju materijale narodnom odboru za donošenje odluka. U tom naročito prednjači Savjet za privredno-komunalna pitanja, a u posljednje vrijeme i Savjet za prosvjetu i kulturu, dok Savjet za socijalnu politiku i narodno zdravlje loše radi.

Jedna dobra strana ovih savjeta je, što svoje sastanke proširuju s izvjesnim brojem ljudi izvan svojih članova koji mogu pomoći u radu savjeta, t. j. onim ljudima koji najbolje poznaju i rade na onim pitanjima o kojima savjet raspravlja. Na pr. Savjet za privredno-komunalna pitanja ponekad na svoje sastanke poziva predsjednike i poslovne upravitelje poljoprivrednih zadruga i općinske poljare, a Savjet za prosvjetu i kulturu na svoje sastanke poziva i upravitelje škola s područja općine. Na taj način mnogo bolje se dođe do istinitih činjenica i zadaci se neposrednije prenose. Da je tako evo potvrde.

Na sastanku Savjeta za prosvjetu i kulturu, koji je održan nedavno, prisustvovali su i neki upravitelji škola. Razmatrana su pitanja: problem obveznika, koji ne pohađaju školu, tečajevi za nepismene, vanškolski rad učitelja i nastavnika, i na kraju se raspravljalo o mogućnosti izgradnje novih škola u Laškoviću (Rupe) i Velikoj Glavi.

O pitanju vanškolskog rada učitelja i njihova sudjelovanja u SSRN diskusija je pokazala, da je takav rad bio neznan, a i da se ne obrađuju po jednom ako su pojedinci dali i vrlo do-

brih rezultata. Konstatirano je, da učiteljski kolektivi uopće nemaju svog programa iz vanškolskog rada u Socijalističkom savezu, iz kojeg bi se vidjela obaveza i zaduženje svakog učitelja, a niti su upravitelji škola o tom pitanju održali sastanak sa svojim učiteljima. Ono što je učinjeno, učinjeno je na inicijativu pojedinog aktivnijeg učitelja. Na osnovu toga, savjet je preporučio upraviteljima škola, da se održe sastanci na kojima će svaki učitelj uzeti na sebe obaveze u granicama svojih mogućnosti i sposobnosti. Takav program da se na predstojećim konferencijama SSRN u dotičnom selu uklopi u sastav programa rada osnovne organizacije SSRN.

Za izgradnju novih škola u Laškoviću i Vel. Glavi, savjet je zainteresirao NOO i poljoprivredne zadruge, da bar i sa, za sada, manjim materijalnim sredstvima, podupru inicijativu tih sela, koja će dati besplatnu materijalnu radnu snagu i prema mogućnosti i izvjesan materijalni doprinos. Savjet vjeruje, da će tu inicijativu pomoći i NOK-a u granicama svojih mogućnosti.

Drugi primjer: sastanak Savjeta za privredno-komunalna pitanja, koji je održan prošlih dana.

Povod za razmatranje mogućnosti i korisnosti osnivanja jednog poljoprivrednog poduzeća za cijelo područje NOO-a, nametnula su dva izrazita problema: Prvo, što se oko 30 ha obradivih površina, koje su nacionalizirane, konfiscirane ili po Zakonu o agrarnoj reformi i kolonizaciji oduzete raznim veleposjednicima, a koje se danas nalaze dijelom kod poljop. zadruga, a dijelom kod pojedinih privatnih lica, nalaze bez ikakvog nadzora i zadržavanja ih ne koristi. Ne samo je takav rad bio neznan, a i da se ne obrađuju po jednom uzornijem sistemu, nego se o-

brađuju još primitivnije i nemarnije nego u privatnom vlasništvu, iako je ta zemlja vrlo dobrog kvaliteta, i podesna naročito za vinogradarske i voćarske kulture. Te komplekse bi poduzeće koncentriralo i stavilo pod uzorniju stručnu obradu i zasadilo naprednije kulture. Pored toga, na terenu općine se nalazi oko 120 ha obradive zemlje iz općenarodne imovine (muše), koja je vrlo podesna za razvoj vinogradarstva i voćarstva. Tako bi se korištenjem tog bogatog tla došlo do većih materijalnih sredstava u vidu akumulacije tog poduzeća, što bi pozitivno utjecalo na opći privredni razvoj naše općine. Drugo, što bi takovo poduzeće putem stručnog obrađivanja i uvođenja najrentabilnijih kultura, otvorilo perspektivu našim privatnim poljoprivrednicima i usmjerilo ih na napredne kulture, a to je vinogradarstvo i voćarstvo, kao glavne poljoprivredne grane na području naše općine.

Kao treće aktualno pitanje koje je savjet uočio jeste, da se eksploatacija pijeska (pržine) iz rijeke Krke, koji u ogromnim količinama troši naše građevinarstvo, odvija na spekulativnoj osnovi od strane nekoliko privatnih ekipa, koje ne samo što zarađuju velike sume novca, već izbjegavaju pravilno oprezivanje i rade nezakoniti nekoliko godina (jer ne će da plate dozvolu za rad u iznosu od 8.000 Din).

Staviše te iznose zarađuju na nezakonitom uposlenju tuđe radne snage, a što je još gore, na tako težak fizički rad upošljavaju maloljetnike, kojima dadu 150 do 200 Din po dnevnicu bez ikakvih drugih privilegija ili socijalnog osiguranja. U vezi s tim, savjet je došao na ideju, da se najprije takav nezakonit i spekulantski rad zabrani, a da se za eksploataciju pijeska, osnuje pržinarska grana pri privrednom poduzeću »Krička«, koje će pomoću svojih ekipa, prema potrebi, osigurati potražnju pijeska svim onima kojima je on potreban. To će zaposliti izvjestan broj radnika na jednoj zakonitoj osnovi, a zarada poduzeća ne će ići u džepove pojedinaca spekulanata, već u korist zajednice.

Dakle, iz ova dva primjera se može vidjeti sa kakvim problemima se bave naši savjeti i kolika je njihova vrijednost kao organa narodnih odbora.

Glavna slabost u radu naših savjeta leži u nedovoljnoj aktivnosti njihovih predsjednika, koji su ujedno i članovi NOO, a koji svoj položaj u savjetu smatraju sporednom dužnošću.

Ivan Babić

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

FINALE OMLADINSKOG CUPA

Unatoč porazu „Šibenik“ je i u Splitu predveo dobru igru

U predigri utakmice »Hajduk« — »Crv. zvezda« odigran je uzvratni finalni susret za dalmatinski cup podmlatka između »Hajduka« i »Šibenika«. Susret je završio minimalnom pobjedom »Hajduka« od 1:0 (1:0). Zgoditak je postigao Bitunjac u 19. minuti. Sudio je Simonelli iz Splita.

Za ovu utakmicu vladao je u našem gradu velik interes, tako da je preko 600 ljudi utputovalo u Split da prisustvuju kako ovoj tako i derby susretu između »Hajduka« i »Crv. zvezde«.

Minimalan poraz, koji je pretrpio podmladak »Šibenika« predstavlja jedan od uspjeha tim više, što je protivnik bio nekoliko puta prvak NR Hrvatske i FNRJ.

Igra je obilovala uzbuđljivim momentima s obje strane, ali neefikasne navale nisu znale to iskoristiti. Momčad »Hajduka« predstavila se bolja u tehničkom pogledu, dok su mladići »Šibenika« to nadoknađivali borbenošću, što je uostalom i njihova odlika. Jedini zgoditak, koji je postigao »Hajduk«, nije plod jedne smisljene kombinacije, već je rezultat nesmotrenosti obrane »Šibenika«.

Oba vratara imala su prilike da se istaknu lijepim paradama i sigurnom obranom. Najveću pažnju kod mnogobrojne publike svratio je srednji branič »Šibenika« Brajković koji je ujedno bio najbolji igrač na terenu. Interesantno je napomenuti da ovom mladiću nedostaje još dovoljno brzine, ali na ovoj utakmici veoma solidno je obavio svoj zadatak. Najveći aplauz publike je pobrao u času, kada je pred vratima »Šibenika« izbio Benčić, koji je bio u stopostotnoj poziciji da postigne zgoditak.

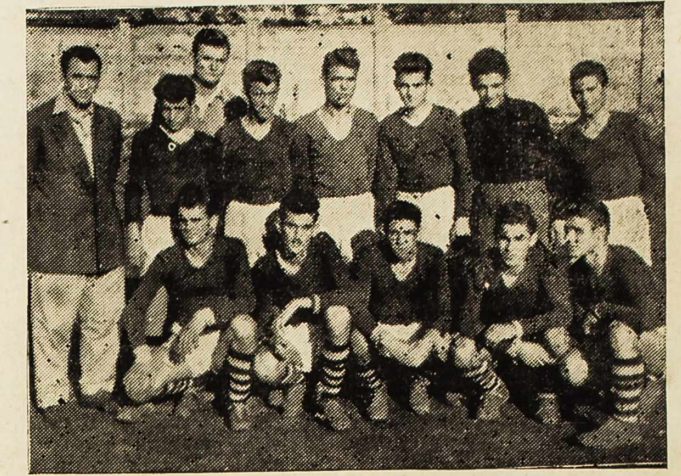
U tom momentu Brajković je u akrobatskom stilu krajnim naporom uspio da vrškom kopačke sa grudju Benčića izbije loptu u korner. I ostali igrači »Šibenika« predveli su dobru igru. Kod pobjednika najviše su se istakli Meštanek, Bego i Miličić, koji je u nekoliko navrata obranio sigurne zgoditke. Suci bi se jedino moglo prigovoriti što u drugom poluvremenu nije dosudio jedanaesterac, kada je Perak bio grubo srušen u kaznenom prostoru.

Nakon utakmice pobjedniku je predan prelazni pehar od strane splitskog nogometnog podsava. Momčadi su nastupile u ovom sastavu:

HAJDUK: Miličić, Perković, Marušić II., Ninić, Ribarević, Bitunjac, Mestaneck, Bego, Vukore-

pa, Benčić. Trener Andrijašević. SIBENIK: Nikolić, Pažanin, Perak, Radić. Trener Paviša. Bumbak, Bašić, Brajković, Miku-

S. M.

Omladinski košarkaški turnir

I. kolo, koje je odigrano 21. veljače o. g., poništeno je, jer raspored parova nije bio u skladu s propozicijama. Tako je ono ponovno odigrano u nedjelju 28. prošlog mjeseca. U prvom susretu ekipa gimnazije A pobijedila je ekipu učiteljske škole B s rezultatom 43:42. I ovog puta došlo je do incidenta, jer igrači učiteljske škole nisu htjeli poštivati odluke suca. Ovaj nesportski ispad publika je osudila. U drugoj utakmici sastale su se ekipe

DTO Partizan A i gimnazije B. DTO Partizan je nakon bolje igre zaslužen pobijedio s rezultatom 90:31. Susret između »Mornara« i »Partizana B« je odgođen. Najbolji strijelac bio je Slipčević (DTO Partizan). Postigao je 35 koševa.

Slijedeće nedjelje igra se II. kolo. Sastaju se: gimnazija A — učiteljska A, gimnazija B — DTO Partizan B i DTO Partizan A — učiteljska B. SD Mornar je slobodan.

M. Zečić

Aktivnost šahovskog društva

Šahovsko društvo »Šibenik« u svojoj aktivnosti nije ni tokom zime mirovalo. Naprotiv, koristeći nove prostorije uspjelo je da prikupi dobar broj ljubitelja šahovske igre i da sistematski usmjeri svoj rad na kvalitetnom uzdizanju svojih članova. U posljednja dva mjeseca održana su tri brzopotezna turnira sa po 14 igrača.

Ujedno nakon uporne borbe završen je i prvenstveni turnir 1953/54. god., na kojem su tri igrača Zorić M., Aralica J. i Guljin J. zajednički djelili prvo mjesto, pa će morati međusobnim matchom odlučiti prvaka društva za ovu godinu.

Društvo vrši pripreme oko takmičenja igrača raznih kategorija za ovu godinu i u osposobljavanju jedne ekipe igrača za daljnje grupne borbe u našoj republici.

Međutim, na prikupljanju omladine u društvu, i pored dosadanih nastojanja, nije se mnogo uspjelo, pa će trebati preko omladinskih organizacija i školskih vlasti učiniti da naša omladina u gradu aktivnije radi na propagiranju šahovske igre, jer smo u mladim igračima uvijek nalazili dobre i kvalitetne igrače.

M. Z.

NOVO DJECJE ZABAVIŠTE

Savjet za prosvjetu i kulturu NO-a gradske općine prigodom 8. marta — Dana žena otvorit će u zgradi osnovne škole u Mandalini dječje zabavište. Tako će na području grada djelovati ukupno četiri dječja zabavišta.

Upošljavanje penzionera

Iako je izmjenom čl. 28 Uredbe o određivanju i prevođenju mirovina, dozvoljeno zapošljavanje penzionera pod stanovitim uvjetima ukoliko žele da i dalje primaju mirovinu, događa se da poslodavci o tome ne vode računa, da upošljavanju penzionere su punim radnim vremenom i da ne podnose prijavu Zavodu za socijalno osiguranje kotara Šibenik.

Zbog toga, upozoravam sva poduzeća, ustanove, nadležstva i privatne poslodavce da su obavezni prijaviti svakog penzionera koji radi bilo ograničenim ili punim radnim vremenom. Neprijavlivanje predstavlja prekršaj i povlači za sobom kaznu.

Nadležnost za donošenje rješenja o stavljanju van snage rješenja onih penzionera koji se zaposle s punim radnim vremenom ili čija plaća iznosi $\frac{2}{3}$ mirovine prešla je u nadležnost Zavoda za socijalno osiguranje kotara Šibenik, pa prema tome i prijava i odjava uposlenih penzionera treba da se vrši kod ovog Zavoda.

Štetna je praksa nekih poduzeća da izigravaju gornji propis time, što nagrađuju uposlene penzionere mimo platnih lista i u raznim vidovima, što je isto vremenom i kršenje propisa. Stoga bi na ovom području, društvene i sindikalne organizacije te odbori SSRN trebali pojačati kontrolu.

za poljoprivrednike

Sadnja loze

Kad je zemlja izriplano, pročišćeno i poravnano pristupa se sadnji loze. Loza se može saditi kad je u stanju mirovanja, od otpadanja lista pa sve do kretanja pupova, što praktično znači od kasne jeseni do ranog proljeća. Kod nas, često uslijed duge jeseni, lišće kasno opada, a loza kasno prelazi u stanje mirovanja. Kad nastupe zimski dani, rad je u polju otežan tako, da je stvorena već stoljetna praksa, da se kod nas loza sadi u rano proljeće, odnosno od konca veljače pa kroz ožujak. To je najpogodnije vrijeme, jer poslije gotovo redovitih zimskih kiša, u zemljištu ima dovoljno vlage za prvo kretanje loze.

Saditi lozu može se na slijedeći način:

a) sadnjom ključica, b) sadnjom ožiljenih ključica, odnosno korjenjaka i c) sadnjom ožiljenih ili neožiljenih kalemovova.

To su do sada najuobičajniji načini sadnje.

Sadnja ključicama je kod nas najrašireniji oblik sadnje, i to zbog toga što na našem području gotovo nema drugih vrsta sadnog materijala.

Ključica za sadnju iz matičnog stabla bere se kad je ono potpuno zrelo, kad je u punom stanju mirovanja. Najbolje je ključicu iz matičnog stabla brati koncem prosinca ili u siječnju, a nikako prije tog roka.

Duljina ključice treba da bude od 28—35 cm, što ovisi o razmaku pupova na ključici. Debljina, pak, treba da bude, debljine obične pišće olovke. Deblji ili tanji prutići ne mogu se preporučiti.

Prije sadnje svaki prutić treba pripremiti za sadnju.

Naime, ključicu ispod donjeg pupa treba podrezati, do donjeg koljenca na 3 mm, rez treba da bude ravan i gladak. Poviše gornjeg pupa na ključici podreže se preostali dio članka, na prst po više pupa.

Jamu treba otvoriti neposred-

no pred sadnju.

Gnojenje zemljišta za sadnju mladog vinograda, najbolje je izvršiti po čitavoj površini još u toku jeseni, a ako se to nije učinilo, onda za svaku učinjenu jamu treba pripremiti oko 1 kg stajskog gnoja, dobro pripremljenog i potpuno zrelog.

Ključić se sadi okomito uz kolčić tako, da mu je gornji pup za dva prsta pod zemljom. Na ključić se privuče sipka zemlja, koja se na podanku pritisne prstima, zatim se nagrne zemlja koja je dobro ispremešana sa gnojem, te se lagano prizgazi. Treba paziti da gnoj ne dolazi u doticaj s ključićem. Na kraju se jama sasvim ispunji, poviše loze učini se zdjelica tako, da vršak za dva cm bude pokriven zemljom.

Sadnja korjenjaka vrši se na način, da se mladica prikrati na slipti, a žile na kojih 6—8 cm prikrate. Najbolje žile obuhvatiti šakom pri ishodištu i što je van šake pomljivo odrezati. Pokraj-

ne žile treba sasvim odrezati. Nije uputno, kako neki preporučuju, žile sasvim prikratiti.

Postupak oko sadnje jednak je kao i kod ključica.

Sadnja kalemovova iz stratifikacije vrši se tako, da se kalemovi pomljivo odaberu, pažeći da je spojno mjesto zdravo i normalno razvijeno. Sadnja se vrši kao i kod ključica, ali tako da spojno mjesto bude dva prsta poviše zemlje, da domaća loza ne bi razvila svoje žile.

Jednako kao i korjenjaci sade se i ožiljeni kalemovi, pažeći na to da spojno mjesto i ovdje bude iznad zemlje kao i kod neožiljenih kalemovova.

Često se postavlja pitanje, koji od spomenutih načina ima prednost i koji je način sadnje najbolje uzeti.

Svaki od pomenutih načina ima svojih prednosti, bilo na način daljnjeg ožiljavanja u zemljištu, bilo na bržu rodost, na vijek trajanja loze, na sigurnost ili kvalitet sortnosti.

Najprije da li ključić ili korjenjak?

Posađeni ključić ima osobinu da na mjestu sadnje, od prvog kretanja u razvoju žilnog siste-

ma, odabere onaj koji najbolje odgovara prirodni loze.

Korjenjak ima prednost, da već razvijeni sistem žila, ako su povoljne prilike u zemljištu, brzo regenerira žile i odmah krene, tako da je već slijedeće godine zreo za navrtanje, za razliku od ključica, koje treba da se razvija dvije godine, kako bi bio zreo za navrtanje.

Sadnja kalemovova neožiljenih ili ožiljenih ima veliku prednost pred ova oba gore opisana načina.

a) sade se one vrsti loze koje se žele, ako su kalemovi garantirani na podlogu i plemku,

b) vinograd, sadnjom kalemovova je potpun, redovito nema nerodnih panjeva,

c) jer je rodost brža, rentabilnost je veća, a i rad je jednostavniji.

Sirina sadnje je pitanje sa kojim se dugo vremena bave vinogradari. Da li šira sadnja donosi veću rodost, koja je širina obzirom na rodost najrentabilnija, koja širina sadnje omogućava lakšu zaštitu od bolesti i nametnika, koja je širina najpogodnija za način obrade vinograda?

O tim pitanjima postoje različita iskustva i razni računski rentabiliteta. Primjena raznih širina sadnje ovisi o prilikama, o mogućnostima i o nizu drugih faktora.

Za naše prilike, još uvijek, je najbolje upotrebljavati srednju širinu, izbjegavajući krajnost u jednom i drugom pravcu, ne vodeći računa o stečenim iskustvima na drugim stranama, gdje je uzgoj i rad vezan uz najveći stepen mehanizirane obrade i mogućnostima upotrebe najsavremenijih tehničkih sredstava (na pr. Amerika).

Na krševitim predjelima, na kršu, na obroncima krša, gdje je rad vezan uz ručnu radnu snagu, najbolje uzimati do sada uvedene razmake.

Na više manje ravničarskim predjelima, uzimat će se onaj razmak, koji omogućava rad konjem među redovima loze, a to je razmak red od reda 150 do 180 cm; a u redu razmak od 120 do 140 cm.

Ovaj razmak čini se, da do sada stečenim iskustvima i realnim mogućnostima obrade, je najrentabilniji način, a i rodost vinograda je najpovoljnija.